

Õiguskantsler

Kersti Nigelsen
Vanalinna Hariduskolleegium
toomas.vaher@rln.ee

Teie 25.11.2013 nr 1.2-9/105

Meie 26.03.2014 nr 6-3/140406/1401387

Selgitus vastuolu mittetuvastamise kohta Koolitervishoiuteenuse kättesaadavus

Lugupeetud Kersti Nigelsen

Pöördusite minu poole avaldusega, milles palusite kontrollida õigusaktide seadusele ja põhiseadusele vastavust. Täpsemalt puudutas Teie küsimus koolis osutatava tervishoiuteenuse erinevusi hariduslike erivajadustega lastele mõeldud erikoolis ja n-ö tavakoolis. Leidsite oma avalduses, et kuna haridusliku erivajadusega lapsed võivad õppida seadusest tulenevalt tavakoolis, siis peab ka neil olema võimalus osutada tervishoiuteenust samas mahus kui siis, mil nad õpiksid erivajadustega laste koolis.

Teie avalduse ja asjakohaste õigusaktide analüüsimise tulemusena jõudsin järeldusele, et **tavakoolis ja erikoolis õppivatele hariduslike erivajadustega lastele erinevas mahus koolitervishoiuteenuse osutamist reguleerivad normid pole põhiseadusega vastuolus.**

Selgitan järgnevalt miks ma nii arvan.

Eesti Vabariigi põhiseaduse § 37 lõige 1 sätestab igäihe õiguse haridusele ja paneb seadusega sätestatud vanuses lastele ka kohustuse õppida. Selleks, et laps saaks oma õigust haridusele ja kohustust haridust omandada täita, peavad riik ja kohalikud omavalitsused sama paragrahvi lõike 2 järgi ülal vajalikul arvul õppeasutusi.

Seega saab isik põhiseadusele tuginedes nõuda, et talle on tagatud võimalus omandada põhiharidust. Kuidas täpselt on haridussüsteem üles ehitatud, põhiseadusest ei tulene. Seadusandjal on selles osas ulatuslik kaalutusõigus ning muu hulgas tuleb süsteemi loomisel lähtuda riigi rahalistest võimalustest. Teatud piirid seadusandja otsustusvabadusele põhiseadusest ja Eestile siduvatest rahvusvahelistest lepingutest siiski tulenevad. Ka selles osas, kuidas on korraldatud hariduslike erivajadustega laste õpe (vt nt [puuetega inimeste õiguste konventsiooni](#) artiklit 24).

On tõsi, et põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse (edaspidi PGS) § 47 lõikest 1 nähtuvalt lähtutakse hariduslike erivajadustega laste õppe korraldamisel kaasava õppe põhimõtetest ning üldjuhul õpib haridusliku erivajadusega õpilane elukohajärgse kooli tavaklassis. Paraku tuleb tõdeda, et põhikooli- ja gümnaasiumiseadus on võib-olla oma sätestusega tegelikust elust ees. Seadus näeb küll ette, et üldjuhul õpib haridusliku erivajadusega õpilane tavakoolis, kuid läbimõeldud

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

süsteem selle õiguse rakendamiseks pole veel täiesti valmis. Seejuures ei ole küsimus üksnes tervishoiuteenuste osutamises, vaid lahendamata on muidki küsimusi.

Mulle teadaolevalt on Haridus- ja Teadusministeerium algatanud uue hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse kontseptsiooni koostamise. Muu hulgas on uue kontseptsiooni raames kavas luua tõsisemate erivajadustega laste tarvis hariduse, sotsiaal- ja tervishoiuvaldkonna teenuste sidustatud süsteem. Uue kontseptsiooni valmimisel saab ilmselt selgemaks seegi kust peaks jooksmas piir selle vahel, millal laps saab ja võib õppida tavakoolis, millal tuleb otsustada erikooli kasuks. Kui saab selgemaks, mis põhimõttest lähtuvalt jagunevad õpilased tavakooli ja erikooli vahel, peaks selguma muu hulgas tervishoiuteenuse vajadus tava- ja erikoolis.

Vaatamata sellele, et põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses sätestatud kaasava õppe põhimõtte rakendamise ulatus pole praegu veel täiel määral selge, on abstraktselt õigusnorme analüüsides siiski keeruline öelda, et mingi konkreetne norm või selle puudumine on põhiseadusega vastuolus. Seda enam, et ühelgi koolil pole iseenesest keelatud osutada tugiteenuseid suuremas mahus, kui ta selleks raha leiab.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Hent Kalmo
õiguskantsleri asetäitja-nõunik
õiguskantsleri volitusel